അറബി സാഹിത്യം

പ്രൊഫ. വി. മുഹമ്മദലി

ഉദാത്തമായ സാഹിത്യസമ്പത്തും പൈതൃകത്തനിമയും പേറുന്ന ഭാഷയാണ് അറബി. ശ്രുതിമധുരവും ആസ്വാദ്യകരവുമായ അറബിസാഹിത്യത്തിന്റെ നാനാവിധമായ വളർച്ചയുടെയും വികാസപരിണാമങ്ങളുടെയും കൃത്യവും സത്യസന്ധവുമായ വിവരണമാണ് അറബിസാഹിത്യമെന്ന ഈ ഗ്രന്ഥത്തിലൂടെ വിവക്ഷിക്കപ്പെടുന്നത്. അതിനാൽത്തന്നെ ഈ ഗ്രന്ഥം അറബിസാഹിത്യത്തിൽ ഗവേഷണം നടത്തുന്നവർക്കും ഈ ഭാഷയെ ഇഷ്ടപ്പെടുന്ന ഏവർക്കും വളരെ പ്രയോജനപ്രദമായിരിക്കും.

വില: ₹ 180/-

SIL - 4807

ISBN978 81-200-4807-2

9788120048072

കേരള ഭാഷാ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട്
തിരുവനന്തപുരം

അറബി സാഹിത്യം

പ്രൊഫ. വി. മുഹമ്മദലി

അറബി സാഹിത്യം

പ്രൊഫ. വി. മുഹമ്മദലി

2097

LIBRARY

COLLEGE OF AVIAN SCIENCES & MANAGEMENT
KVASU CAMPUS, THIRUVAZHAMKUNNU

Acc. No. 2097 Call No. ....

This book should be returned on or before the date last given below.

Malayalam
ARABISAHITHYAM
(History of Arabic Language & Literature)

by
Prof. V. Mohammed Ali

First Published : June 1990
Fifth Edition : December 2019

Reset at
SIL-DTP Section

Printed at
Time Offset Printers
Thiruvananthapuram

Published by
The State Institute of Languages, Kerala
Thiruvananthapuram-695 003
☎ 0471-2316306, 2314768

© The State Institute of Languages, Kerala,
Thiruvananthapuram–1990

Copies : 1000

Price: Rs. 180.00

ISBN 978-81-200-4807-2

Published under the centrally sponsored scheme for production of text books and literature in regional languages, at the University level, of the Government of India, Ministry of Human Resource Development (Department of Culture), New Delhi.

SIL /4807

അറബിസാഹിത്യം

(അഞ്ചാം പതിപ്പ്)

പ്രൊഫ. വി. മുഹമ്മദലി

കേരള ഭാഷാ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട്
തിരുവനന്തപുരം

ജനറൽ എഡിറ്റർ	*General Editor*
പ്രൊഫ. വി. കാർത്തികേയൻ നായർ	Prof. V. Karthikeyan Nair
എഡിറ്റർ	*Editor*
റാഫി. എം.	Rafi. M
കവർ	*Cover*
സുധീർ. പി.വൈ.	Sudheer. P.Y.

ആമുഖം

ശബ്ദവും അർത്ഥവും ചേരുമ്പോഴാണ് കാവ്യം അഥവാ സാഹിത്യം ജനിക്കുന്നത്. നഷ്ടമാകുന്നവയെ ഭാവനയിലൂടെ തിരികെ പിടിക്കുന്ന ഒരു ഘടകമാണ് സാഹിത്യമെന്ന് പറയാം. അനേകം പ്രസ്ഥാനങ്ങളിലൂടെ സമ്പന്നമായ അറബി സാഹിത്യം രൂപപ്പെട്ട ഭൗതികവും ഭാഷാപരവുമായ സാഹചര്യങ്ങൾ ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ പ്രതിപാദിക്കുന്നു.

ഇസ്ലാമിനു മുമ്പുള്ള കാലം, പ്രവാചകരുടെയും നാലു ഖലീഫമാരുടെയും കാലം,അമവികാലഘട്ടം, അബ്ബാസിയാകാലഘട്ടം എന്നീ നാലു കാലഘട്ടങ്ങളിലെ ചരിത്രവും പ്രധാന സാഹിത്യകാരന്മാരും കൃതികളും, ഖുർആൻ, ഹദീസ്, വൈദേശിക ശാസ്ത്രങ്ങൾ എന്നിവ ഈ പുസ്തകത്തിൽ വിശദീകരിക്കുന്നു. അറബി സാഹിത്യ ചരിത്രത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ഈ ഗ്രന്ഥം സർവകലാശാലതലത്തിൽ പഠിക്കുന്ന വിദ്യാർഥികളുടെ പാഠ്യപദ്ധതിയിൽ ഉൾപ്പെടുന്നതാണ്.

വിദ്യാർഥികൾക്കും ഗവേഷകർക്കും ചരിത്രാന്വേഷികൾക്കുമായി 'അറബി സാഹിത്യം' എന്ന പുസ്തകത്തിന്റെ അഞ്ചാം പതിപ്പ് സമർപ്പിക്കുന്നു.

നാളന്ദ
ഡിസംബർ 2019

പ്രൊഫ. വി. കാർത്തികേയൻ നായർ
റാഫി.എം

ഉള്ളടക്കം

പേജ്

ഉപോദ്ഘാതം

1. സെമിറ്റിക് ഭാഷകൾ 2. അറബിഭാഷയും സാഹിത്യവും xv-xxi

ഭാഗം ഒന്ന്

ഇസ്ലാമിനു മുമ്പുള്ള കാലം-പൊതുവിവരണം, പ്രധാന കവികൾ

അധ്യായം 1 ഇസ്ലാമിനു മുമ്പുള്ള കാലം 3-19

1. ഇസ്ലാമിനു മുമ്പുള്ള കാലം 2. ബസൂസ് യുദ്ധം 3. ദാ'ഹിസ്-ഗബ്റാ യുദ്ധം 4. പ്രതികാരം, ധൈര്യം, വിശ്വസ്തത, ഔദാര്യം 5. സ്ത്രീകളുടെ സ്ഥാനം 6. കവികളുടെ സ്ഥാനം 7. ഗദ്യസാഹിത്യം 8. കവിത 9. 'ഖസ്വീദഃ (കാവ്യം-ode) 10. കവിതാസമാഹാരങ്ങൾ 11. റാവി 12. ഉക്കാള്

അധ്യായം 2 മു'അല്ല'ഖാത്ത് 20-44

1. ഇംറുഉൽഖൈ'സ് 2. ത്വറഫഃ ബ്നുൽ 'അബ്ദ് 3. 'അംറ് ബ്നു കുൽഥൂം 4. അന്തറഃ ബ്നു ശദ്ദാദ് 5. 'സുഹൈർ ബ്നു അബീ സുൽമാ 6. ലബീദ് ബ്നു റബീ 'അഃ 7. ഹാരിഥ് ബ്നു ഹില്ലിസഃ 8. മറ്റു ചില കവികൾ: (i) നാബിഗഃ 'ദുബ്യാനീ (ii) അ'അ്ശാ മൈമൂൻ ബ്നു ഖൈ'സ്-സ്വന്നാജത്തുൽ 'അറബ് (iii) 'അൽ 'ഖമഃ (iv) 'അബീദ് ബ്നുൽ അബ്റസ് (v) ഉമയ്യഃബ്നു അബീസ്സ്വലത് 9. ദീവാൻ

അധ്യായം 3 ഇസ്ലാമിന്റെ പ്രാരംഭകാല കവികൾ 45-55

1. ക'അ്ബ് ബ്നു 'സുഹൈർ 2. 'ഹസ്സാൻ ബ്നു ഥാബിത് 3. അബ്ദുല്ലാഹിബ്നു റവാ'ഹഃയും ക'അബ് ബ്നു മാലിക്കും 4. അബൂമി 'ഹ്ജൻ 5. ഖൻസാഅ് 6. മുതമ്മിംബ്നു നുവൈറഃ 7. 'ഹുത്വയ് അഃ

ഭാഗം രണ്ട്

പ്രവാചകന്റെയും സച്ചരിതരായ നാലു ഖലീഫമാരുടെയും കാലം (ക്രി. 661 വരെ)

അധ്യായം 4 ഖുർആന്റെ അവതരണവും ക്രോഡീകരണവും 59-72

1. ഖുർആന്റെ അവതരണവും ക്രോഡീകരണവും 2. ഖുർആന്റെ സാഹിത്യമൂല്യം-ഖുർആനിൽ നിന്ന് മറ്റു ചില ഉദ്ധരണികൾ 3. അറബിസാഹിത്യത്തിൽ ഖുർആൻ ചെലുത്തിയ സ്വാധീനം.

അധ്യായം 5 ഹദീസ് 73-88

1. പ്രാധാന്യം 2. സംരക്ഷണം 3. ഹദീസ് പുനരുദ്ധരിക്കേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യം 4. ഹദീസ് സാഹിത്യശാസ്ത്രം 5. ഹദീസ് പരിശോധന നിയമങ്ങൾ 6. ഹദീസ് ഗ്രന്ഥങ്ങൾ 7. സ്വിഹാഹുസ്സിത്തഃ (i) സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി (അൽ ജാമി ഉസ്സ്വഹീഹ്) (ii) സ്വഹീഹു മുസ്ലിം (iii) സുനനു അബീ ദാവൂദ് (iv) ജാമി ഉത്തുർമുദീ (v) സുനനുന്നസാഈ (vi) സുനനു ഇബ്നുമാജഃ (vii) മറ്റു ചില ഗ്രന്ഥങ്ങൾ 8. ഹദീസുകളുടെ തരംതിരിവുകൾ I (1) ഖൗലിയ്യ് (2) ഫി അ്‌ലിയ്യ് (3) തഖ്‌രീരിയ്യ് II (1) നബവിയ്യ് (2) ഖുദ്സിയ്യ് III (1) മുതവാതിർ (2) ആഹാദ് (a) മശ്ഹൂർ (b) അസീസ് (c) ഗരീബ് IV ഹദീസുകളുടെ ബലാബലത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള തരംതിരുവുകൾ 1. സ്വഹീഹ് 2. ഹസൻ 3. സഈഫ് 4. മർഫൂഅ് 5. മൗഖൂഫ് 6. മുർസൽ 7. മുഅല്ലഖ് 8. മുൻഖതിഅ് 9. ഹദീസിൽ നിന്ന് ചില ഉദാഹരണങ്ങൾ - മറ്റു ചില നബിവചനങ്ങൾ

അധ്യായം 6 സച്ചരിതരായ ഖലീഫമാരുടെ കാലം 89-95

1. സമൂഹത്തിൽ ഇസ്ലാം വരുത്തിയ പരിവർത്തനങ്ങൾ 2. സാഹിത്യത്തിൽ വന്ന പരിവർത്തനങ്ങൾ.

ഭാഗം മൂന്ന്

അമവി കാലഘട്ടം (661-750)

അധ്യായം 7 അമവി കാലഘട്ടം 96-107

1. ചരിത്രപശ്ചാത്തലവും പ്രത്യേകതകളും 2. പ്രധാന കക്ഷികൾ (i) ശിയാ (ശീ അഃ Shi'ites) (ii) ഖവാരിജ് (Kharijites) (iii) മവാലി (Clients) (iv) മുഅ്തസിലഃ (Mu'tazilites-Schismatics) (v) മുർജിഅഃ (നീട്ടി വയ്ക്കുന്നവർ-Murjites) (vi) ഭൗതികവിരക്തരും സൂഫികളും (Ascetics & Soofis), സൂഫിസം.

അധ്യായം 8 അമവി കാലഘട്ടത്തിലെ സാഹിത്യം 108-118

1. അമവി കാലഘട്ടത്തിലെ സാഹിത്യം 2. ഉമർ ബ്നു അബീ റബീഅഃ 3. നഖാഇസ് 4. അഖ്ത്വൽ 5. ഫറസ്ദഖ് 6. ജരീർ 7. മറ്റു ചില കവികൾ (i) ദുർറുമ്മ, (ii) ഉബൈദുല്ലാഹി ബ്നു ഖൈസ് അർറുഖിയ്യാത്ത്

അധ്യായം 9 പ്രസംഗകല 119-122

1. സിയാദ് ബ്നു അബീഹി 2. ഹജ്ജാജ് ബ്നു യൂസുഫ് 3. മിസ്അബ് ബ്നു സുബൈർ

അധ്യായം 10 ഗദ്യസാഹിത്യം 123-126

ഉമർബ്നു അബ്ദിൽ അസീസ്

ഭാഗം നാല്

അബ്ബാസിയാകാലഘട്ടം ഹി. 132 (ക്രി. 749)-ഹി. 656 (ക്രി. 1258)

അധ്യായം 11 അബ്ബാസിയാകാലഘട്ടം 127-138

1. ചരിത്രപശ്ചാത്തലം (i) ഒന്നാമത്തെ കാലഘട്ടം (ii) രണ്ടാമത്തെ കാലഘട്ടം (iii) ഈ കാലഘട്ടത്തിന്റെ പ്രാധാന്യം 2. ശു ഊബിയ്യഃ പ്രസ്ഥാനം അഥവാ അഹ്‌ലുത്തസ്‌വിയ്യഃ 3. വിജ്ഞാനവിഭാഗങ്ങൾ 4. കവിത 5. ഈ നവീന കവിതകളുടെ പ്രത്യേകതകൾ

അധ്യായം 12 പ്രധാന കവികൾ 139-174

1. അബൂനുവാസ് 2. അബുൽഅതാഹിയഃ 3. ബശ്ശാർ ബ്നു ബുർദ് 4. മുതനബ്ബി 5. അബുൽ അലാ അൽമഅർരി 6. അബൂ തമ്മാം 7. ബുഹ്തുരി 8. ഇബ്നുർ റൂമി 9. റഖാശീ 10. ദ അ്ബലുൽ ഖുസാഈ 11. അബൂദുലാമഃ 12. മർവാൻ ബ്നു അബീഹഫ്സ്വഃ 13. സയ്യിദുൽഹിംയരീ 14. മുസ്ലിം ബ്നുൽവലീദ് 15. അലി ബ്നുൽജഹ്മ് 16. ഇബ്നുൽ മുഅ്തസ് 17. ഉമർ ബ്നുൽ ഫാരിസ് 18. തുഗ്റാഈ 19. ബൂസ്വീരി

അധ്യായം 13 ഗദ്യസാഹിത്യം 175-179

പ്രധാന വിഭാഗങ്ങൾ 1. മഖാമാത്ത് 2. ബദീ ഉസ്സമാൻ ഹമദാനീ 3. മഖാമാത്തുൽ ഹമദാനീ 4. മഖാമാത്തുൽ ഹരീരീ

അധ്യായം 14 പ്രധാന സാഹിത്യകാരന്മാരും കൃതികളും 180-192

1. അബ്ദുല്ലാഹിബ്നുൽ മുഖഫ്ഫഅ്, കലീലഃ വ ദിംനഃ 2. ജാഹിള് -- കിതാബുൽ ബയാൻ, വത്തബ്‌യീൻ, കിതാബുൽ ഹയവാൻ, കിതാബുൽ ബുഖലാഅ് 3. മുബർറദ് 4. ഇബ്നു ഖുതൈബഃ — കിതാബുശ്ശിഅ്റ് വശ്ശു അറാഅ് — കിതാബുൽ മആരിഫ് -- ഉയൂനുൽ അഖ്ബാർ -- അദബുൽ കാതിബ് — 5. മുഹമ്മദ് ബ്നു ഹബീബ -- 6. അബുൽ ഫർജിൽ അസ്ഫഹാനി — 7. കിതാബുൽ അഗാനി 8. ആയിരത്തിയൊന്നു രാവുകൾ.

അധ്യായം 15 വ്യാകരണശാഖ 193-196

1. സീബവൈഹി 2. കിസാഈ 3. ഫർറാഅ് 4. ഥഅ്ലബ് 5. ഇബ്നു സിക്കീത്ത്.

അധ്യായം 16 ഭാഷാശാസ്ത്രം 197-202

1. ഖലീൽബ്നു അഹ്മദ് 2. ഇബ്നു ദുറൈദ് 3. അസ്മഈ 4. മുഫസ്സലുസ്സുബിയ്യ് 5. ഖലഫുൽ അഹ്മർ 6. ഹമ്മാദുർ റാവിയഃ 7. അബൂ ഉബൈദഃ

അധ്യായം 17 ചരിത്രം 203-218

1. വാഖിദീ 2. ഇബ്നുസഅ്ദ് 3. ത്വബരീ 4. മസ്ഊദി 5. ബലാദുരി 6. ഇബ്നു ഇസ്ഹാഖ് 7. ഇബ്നു ഹിശാം 8. യഅ്ഖൂബി 9. ദീനവരി 10. ഇബ്നുൽ അഥീർ 11. അബൂബക്കർ ഖത്വീബുൽ ബഗ്ദാദി 12. ഇബ്നുന്നദീം 13. അബൂ അബ്ദുല്ല സുബൈർ ബ്നുബകാർ 14. മർഅശീ 15. മസ്കവൈഹി 16. മുഹമ്മദ് ബ്നു യൂസുഫൽ കിന്ദി 17. ഇബ്നു സലാമഃ അൽഖുസാഈ 18. മുസ്ബിഹി 19. ഹിലാലുസ്സ്വാബി 20. ഇബ്നു ത്വയ്ഫൂർ 21. ഉത്ബീ 22. ശൈഖ് അബൂ ഇസ്മാഈൽ മുഹമ്മദ് ബ്നു അബ്ദുല്ല 23. ഇബ്നു അബ്ദുൽഹക്കം 24. ഇമാദുദ്ദീൻ 25. ഇബ്നുൽ ഖിഫ്ത്വി 26. ഇബ്നുൽ ജൗസീയും സിബ്ത്വ് ബ്നുൽ ജൗസീയും 27. ഇബ്നു അബി ഉസൈബിഅഃ 28. ജോർജ് അൽമ കീൻ.

അധ്യായം 18 ഭൂമിശാസ്ത്രം 219-222

1. ഇബ്നു ഖുർദാദ്ബിഃ 2. ഖുദാമഃബ്നു ജഅ്ഫർ 3. അബൂഇസ്ഹാഖ് അൽഫാരിസീ അൽഇസ്ത്വഖ്രി 4. അൽമുഖദ്ദസീ(അൽമഖ്ദസീ) 5. യാഖൂത്ത് ബിനു അബ്ദുല്ല 6. ഇബ്നുൽ ഫഖീഹ് 7. ഇബ്നു റസ്തിഹി 8. ഇബ്നുൽ ഹാഇക്ക് 9. അബൂസൈദിൽ ബൽഖി 10. മറ്റു ചില ഭൂമിശാസ്ത്രഗ്രന്ഥങ്ങൾ

അധ്യായം 19 ഖുർആൻ വ്യാഖ്യാനം (തഫ്സീർ) 223-227

1. സമഖ്ശരി 2. ഫഖ്റുദ്ദീൻറാസി 3. അബൂ ഇസ്ഹാഖ് ഥഅ്ലബി. മറ്റു ചില ഖുർആൻ വ്യാഖ്യാതാക്കൾ: 1. നഖാശുൽ മൗസ്വലീ 2. ഹൗഫിയ്യുൽമിസ്രീ 3. ജസ്സ്വാസ് 4. കയാഅൽഹറാസീ 5. ഇബ്നുൽ അറബീ 6. ഖുർത്വുബീ

അധ്യായം 20 ഹദീസും ഫിഖ്ഹും 228-235

ഫിഖ്ഹ് 1. ഇമാം അബൂഹനീഫഃ 2. ഇമാം മാലിക് ബ്നു അനസ് 3. ഇമാം ശാഫിഈ 4. ഇമാം അഹ്മദ് ബ്നു ഹമ്പൽ 5. ഖാസിം അബൂയൂസുഫ് 6. മുഹമ്മദ് ബ്നു ഹസൻ ശൈബാനി 7. അബ്ദുറഹ്മാൻ ബ്നുൽ ഖാസിം 8. അബുൽഹസൻ മാവർദി

അധ്യായം 21 മതത്തിലെ ചിന്താധാരകൾ 236-250

1. ഇഖ്‌വാനുസ്സ്വഫാ, ഇഖ്‌വാനുസ്സ്വഫായുടെ ലിഖിതങ്ങൾ 2. സിന്ദീഖ് 3. വചനശാസ്ത്രം (ഇൽമുൽകലാം)—വചനശാസ്ത്ര പണ്ഡിതന്മാർ (i) ഇമാം അബൂ ഹനീഫഃ (ii) അബൂഹുദൈഫഃ വാസ്വിൽ ബ്നു അത്വാ അൽ ഗസാൽ (iii) അബുൽ ഹുദൈൽ മുഹമ്മദ് ബ്നുൽ ഹുദൈൽ അൽ അലാഫ് (iv) അബൂ അലി മുഹമ്മദ് ബ്നു അബ്ദുൽ വഹാബ് അൽജബ്ബാഈ (v) അബുൽ ഹസൻ അലി ബ്നു ഇസ്മാഈൽ അൽ അശ്അരി, അശ്അരി ആദർശം (vi) അബൂബക്കർ അൽബാഖലാനീ (vii) ശഹർസ്താനീ 4. സൂഫിസം (i) മഅ്റൂഫുൽ കർഖീ (ii) അബൂ സുലൈമാൻ അദ്ദറാനീ (iii) ദുന്നൂനുൽ മിസ്രി (iv) മുഹ്‌യിദ്ദീൻ ഇബ്നുൽ അറബി (i) ഫുതൂഹാത്തുൽ മക്കിയഃ (ii) ഫുസ്വൂസ്വുൽഹികം ഫീഖുസ്വൂസിൽ കലിം (iii) മഫാതീഹുൽഗൈബ് (iv) താജുത്ത റാജീം (v) ഇസ്ത്വിലാഹത്തുസ്സ്വൂഫിയ്യഃ (vi) മുഹാസറത്തുൽ അബ്റാർവ മുസാമറത്തുൽ അഖ്‌യാർ (vii) ഇമാം ഗസ്സാലി

അധ്യായം 22 വൈദേശിക ശാസ്ത്രങ്ങൾ 251-266

1. വൈദ്യശാസ്ത്രം (i) അബൂസകരിയ്യാ യൂഹന്നാ ബ്നു മാസ വൈഹി (ii) സാബൂർ ബ്നൂ സഹ്ൽ (iii) റാസീ (iv) മജൂസി (v) ഇബ്നു സീനാ 2. ഗോളശാസ്ത്രവും ഗണിതശാസ്ത്രവും (i) അൽബിറൂനി (ii) ഉമർ ഖയ്യാം (iii) അൽ ബത്താനി (iv) മറ്റു ചില ഗോളശാസ്ത്രജ്ഞന്മാർ (v) ഗണിതശാസ്ത്രം 3. തത്ത്വശാസ്ത്രം (i) യഅ്ഖൂബുൽകിന്ദി (ii) ഫാറാബി (iii) ഇബ്നു അബീറബീന്റെ സുലൂക്കുൽ മാലിക് 4. ഔഷധശാസ്ത്രവും രസവിദ്യയും 5. സസ്യശാസ്ത്രം (i) ഇബ്നുൽ ബൈത്വാർ (ii) റഷീദുദ്ദീൻ ബ്നുസൂരീ, സമാപനം

അടിക്കുറിപ്പുകൾ 267-343

ഗ്രന്ഥസൂചി 344

സൂചിക 344-352

ഉപോദ്ഘാതം

1. സെമിറ്റിക് ഭാഷകൾ

സെമിറ്റിക് ഭാഷകളിൽ ഏറ്റവും പ്രായം കുറഞ്ഞതാണ് അറബി. പ്രവാചകനായ നൂ'ഹിന്റെ പുത്രനായ ശാമിന്റെ (Shem son of Noah) സന്താനപരമ്പരയാണ് സെമിറ്റിക്‌വംശം അഥവാ സെമൈറ്റ്സ്[1] (Semites സാമിയ്യഃ) എന്നറിയപ്പെടുന്നത്. അറബിഭാഷയ്ക്ക് പുറമെ സുറിയാനി (Syriac), ഹീബ്രു (Hebrew), ഫിനീഷ്യൻ (Phoenician), അസ്സീറിയൻ (Assyrian), ബാബിലോണിയൻ (Babylonian), എത്യോപ്യൻ (Aethiopian), അറാമിയൻ (Aramian), ഹിംയറിയൻ അഥവാ സാബിയൻ എന്ന ദക്ഷിണ അറബി (South Arabic called Sabaean or Himyarite)[2] എന്നീ ഭാഷകളും സെമിറ്റിക് ഭാഷകളിൽപ്പെടുന്നു. ഇവയിൽ ഇന്നും സജീവമായി എല്ലാ രംഗത്തും ഉപയോഗിക്കപ്പെടുന്ന ഒരു ഭാഷയാണ് അറബി. ഇസ്രായേലിന്റെ ഔദ്യോഗിക ഭാഷയാണ് ഹീബ്രു. സുറിയാനി ചില ക്രിസ്ത്യൻ ദേവാലയങ്ങളിലെ മതാനുഷ്ഠാനങ്ങൾക്ക് ഉപയോഗിച്ചുവരുന്നുമുണ്ട്. ബാക്കിയുള്ളവയിൽ എത്യോപ്യൻ ഒഴിച്ചുള്ളതൊന്നും ഇപ്പോൾ സജീവമായി നിലനിൽക്കുന്നില്ല.

സെമിറ്റിക് ഭാഷകൾ തമ്മിലുള്ള പ്രധാന സാദൃശ്യങ്ങൾ: 1. അസ്സീറിയൻ, ബാബിലോണിയൻ, എത്യോപ്യൻ എന്നിവയൊഴിച്ചെല്ലാം വലത്തു നിന്ന് ഇടത്തോട്ട് എഴുതപ്പെടുന്നു. 2. അവ മൂലപദത്തിൽ നിന്ന് വാക്കുകൾ രൂപീകരിക്കുന്നു. 3. അവയുടെ മൂലപദങ്ങളിൽ അധികവും മൂന്നു വ്യഞ്ജനങ്ങളുള്ളവയാണ്. 4. അവയുടെ മൂലപദത്തിൽ വ്യഞ്ജനങ്ങളുടെ ഭേദഗതികൾ മുഖേനയും ചില അക്ഷരങ്ങൾ കൂട്ടിച്ചേർത്തും വ്യുൽപ്പത്തികൾ ഉണ്ടാക്കാൻ കഴിയും. 5. അവയ്ക്ക് പ്രഥമ-മധ്യമ-ഉത്തമ പുരുഷന്മാർക്ക് സർവനാമങ്ങളും പ്രഥമ-മധ്യമ- പുരുഷന്മാർക്ക് പുല്ലിംഗ-സ്ത്രീലിംഗഭേദവും ഉണ്ട്. 6. അവയുടെ വാക്യഘടന സാധാരണയായി ആദ്യം ക്രിയ, പിന്നെ കർത്താവ് ഒടുവിൽ കർമം എന്ന ക്രമത്തിലാണ്. 7. അവയിൽ മിക്കവയ്ക്കും നാമവാക്യങ്ങൾ ഉണ്ട്. 8. അവയ്ക്ക് ഏകവചനം, ദ്വിവചനം, ബഹുവചനം എന്നീ മൂന്നു വചനങ്ങളും പ്രഥമ (കർതൃ-നിർദേശിക), ദ്വിതീയ (കർമ-പ്രതിഗ്രാഹിക), സംബന്ധിക എന്നീ മൂന്ന് വിഭക്തികളുമുണ്ട്. (Nominative, Accurative & Genetive cases), 9. അവയുടെ നാമങ്ങൾക്കും നാമവിശേഷങ്ങൾക്കും ലിംഗ